

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 466/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Z. T., S., t. č. vo väzbe N., zastúpeného advokátom JUDr. P. Č., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 57/2012 a jeho uznesením z 24. mája 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2012 doručená sťažnosť Z. T., S., t. č. vo väzbe N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 57/2012 a jeho uznesením z 24. mája 2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 118/2011 na základe obžaloby podanej Krajskou prokuratúrou v Nitre pod sp. zn. Kv 138/2010 väzobne trestne stíha sťažovateľa spolu s ďalšími osobami pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. a) a i) Trestného zákona a iné.

Sťažovateľ 25. apríla 2012 požiadal okresný súd o prepustenie z väzby na slobodu, súčasne žiadal nahradiť väzbu písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a taktiež ponúkol zloženie peňažnej záruky podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku ako nahradenie väzby.

Okresný súd žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu uznesením sp. zn. 5 T 118/2011 zo 4. mája 2012 zamietol a písomný sľub ani ponuku peňažnej záruky neprijal.

Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením č. k. 4 Tos 57/2012-524 z 24. mája 2012 rozhodol tak, že ju zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd svojím postupom a uvedeným uznesením porušil jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Svoje presvedčenie odôvodnil takto:

«Sťažovateľ je názoru, že krajský súd pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby nepostupoval podľa... ustanovení ústavy, ale ani podľa ustanovenia § 176 ods. 2 Tr. por.,

ktoré mu ukladá povinnosť uviesť práve úvahy, na základe akých dospel v danom prípade k postupu podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. Vecné dôvody, ktoré viedli krajský súd k vydaniu napádaného uznesenia nie je možné z odôvodnenia napádaného uznesenia zistiť...

... uznesenie krajského súdu je nezákonné, neústavné a nepreskúmateľné, keďže nie je možné zistiť, aké konkrétne okolnosti a skutočnosti nasvedčujú všeobecným záverom súdu...

Prehnaný formalistický prístup pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa, priviedol tak okresný súd ako aj krajský súd k absurdnému záveru, keď na strane jednej výpovede svedkov - poškodených... používa v prejednávanej trestnej veci ako dôveryhodný argument, že skutok sa stal a mal ho v spolupáchateľstve spáchať sťažovateľ, pričom na strane druhej vydaným Uznesením zo dňa 07. mája 2012 o pribratí znalca... nariadil skúmať dôveryhodnosť výpovede svedka - poškodeného z dôvodov, že preukázateľne zavádzal súd vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní... ... výpoveď jediného priameho svedka - poškodeného odporuje ďalším objektívnym zisteniam, ktoré s nimi nie sú v súlade. Nezanedbateľným faktom tiež zostáva skutočnosť, že hodnovernosť svedka - poškodeného je narušená jeho trestnými stíhaniami...

Z výsledkov doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva množstvo závažných rozporov medzi tvrdeniami svedka - poškodeného a nepochybniteľnými - objektívnymi dôkazmi zadokumentovanými v spise, ktoré majú za následok vážne spochybnenie obžalobou ustáleného skutkového deja...

Sťažovateľ vedomý si skutočnosti, že aj keď ústavný súd už mnohokrát vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že nie je súčasťou všeobecnej súdnej sústavy a neprislúcha mu preto vykonávať dohľad nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov, uviedol... vážne pochybnosti o priebehu skutkového deja preto, lebo podľa jeho názoru rozhodnutie krajského súdu o materiálnych podmienkach trvania väzby (skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie nebol spáchaný tak ako je opísaný v obžalobe, nemá znaky trestného činu, neexistujú dôvody na podozrenie, že skutok spáchal sťažovateľ) v jeho prípade je v extrémnom rozpore s obsahom súdneho spisu, s princípom spravodlivosti, je arbitrárne, lebo ním tvrdené dôvody väzby sú v extrémnom rozpore s kautelami vyplývajúcimi z ústavného poriadku Slovenskej republiky ako i s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná...

Z odôvodnenia napádaného uznesenia krajského súdu sa nedá zistiť, ako sa tento s vyššie uvedenými závažnými skutkovými zisteniami spochybňujúcimi materiálne podmienky väzby vysporiadal...

1. Doposiaľ vykonané dokazovanie vo veci na hlavných pojednávaniach nepreukázalo... naplnenie materiálnych podmienok väzby.

2. Krajský súd vo vydanom uznesení, neosvedčil žiadne významné skutočnosti pre trvanie väzobných dôvodov, pričom možnosťami nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou sa vôbec nezaoberal a nevyslovil žiadne zákonné ani ústavne konformné závery odôvodňujúce ich zamietnutie. Vydané Uznesenie je založené len na abstraktných úvahách, nie na konkrétnych skutočnostiach odôvodňujúcich väzbu.

3. Ponechaním osoby sťažovateľa vo väzbe, bez náležitého zhodnotenia primeranej a spravodlivej rovnováhy („fair and just balance“) medzi záujmami štátu a právom na osobnú slobodu..., sa nerešpektovali právne relevantné princípy a zásady, ktorými sa riadi EŠLP a ústavný súd pri posudzovaní dôvodnosti väzby a jej trvania.

4. ... krajský súd... rozhodol v danej veci o dôvodoch väzby arbitrárne, zjavne neodôvodnene, v rozpore s princípom spravodlivosti...

To sú dôvody, pre ktoré závery krajského súdu o väzbe sťažovateľa treba hodnotiť ako svojvoľné, arbitrárne, porušujúce čl. 17 ods. 2 a ods. 5 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru...

Pretože doposiaľ vykonané dokazovanie vo veci nepreukázalo... naplnenie materiálnych podmienok väzby, sťažovateľ považuje rozhodnutie krajského súdu o dôvodoch trvania jeho väzby za neústavné, nezákonné a neprimerané.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Nitre právoplatným v konaní vedenom pod sp. zn.: 4 Tos/57/2012-2524 uznesením z 24. mája 2012 porušil základné právo Z. T. na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na slobodu zaručené v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn.: 4 Tos/57/2012-2524 z 24. mája 2012 zrušuje v časti týkajúcej sa Z. T. a v rozsahu zrušenia vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,49 €..., ktorú je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie Č. s. r. o., so sídlom B... do pätnástich dní od doručenia tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 57/2012 a jeho uznesením z 24. mája 2012, ktorým sťažnosť (okrem iných spoluobžalovaných) sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 T 118/2011 zo 4. mája 2012 zamietol.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

... c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní...

1. K namietanému porušeniu práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru

Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o porušení jeho práva na slobodu zaručeného čl. 5 ods. 1 dohovoru poznamenáva, že sťažovateľ síce v petite sťažnosti nešpecifikuje, ktoré konkrétne právo z katalógu práv tam uvedených mal na mysli, avšak z obsahu sťažnosti možno predpokladať, že to bolo právo uvedené pod písm. c) tohto odseku.

V takom prípade je však potrebné poznamenať, že sťažnosťou napádané uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Tos 57/2012 z 24. mája 2012 sa týka ďalšieho trvania väzby sťažovateľa (rozhodovalo sa o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu). Dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je však *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa naopak *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Sťažovateľova námietka o porušení práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je preto neopodstatnená už na prvý pohľad (obdobne napr. I. ÚS 352/06, III. ÚS 34/07, III. ÚS 67/08). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade,

ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Sťažovateľ predovšetkým namieta neodôvodnenosť a arbitrárnosť uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 Tos 57/2012 z 24. mája 2012, ktoré je podľa jeho názoru v extrémnom rozpore s obsahom súdneho spisu, a tým aj s princípom spravodlivosti. V podstate poukazuje na absenciu uvedenia konkrétnych skutočností odôvodňujúcich dôvod väzby uvedený v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako aj na skutočnosť, že krajský súd sa nezaoberal možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia okrem iného uviedol:

«Nadriadený súd v rámci svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že súd I. stupňa postupoval správne, v súlade s ustanovením § 79 odsek 3 Trestného poriadku. Zároveň postupom súdu I. stupňa bolo zachované ustanovenie § 72 odsek 2 Trestného poriadku, keď pred rozhodnutím o väzbe boli obžalovaní vypočutí; o čase a mieste výsluchu boli vhodným spôsobom upovedomení prokurátor, obžalovaní a ich obhajcovia a bolo im umožnené položiť obžalovaným otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe. Taktiež boli splnené materiálne podmienky väzby a to, že skutkové okolnosti vzatia do väzby a doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, vykazuje znaky obzvlášť závažného zločinu a naďalej existujú dôvody na podozrenie, že skutok spáchali obžalovaní, doteraz vykonané dôkazy nasvedčujú dôvodnosti podozrenia aj v danom štádiu trestného konania, že sa ich mohli dopustiť obžalovaní.

V tejto súvislosti poukazuje krajský súd na vykonané dôkazy orgánmi činnými v trestnom konaní tak, ako ich popísal prokurátor v podanej obžalobe a dôkazy vykonané súdom I. stupňa na hlavných pojednávaniach a to predovšetkým výpoveď poškodeného, výpovede svedkov a listinné dôkazy.

K danému krajský súd navyše dodáva, že si uvedomuje, že „dôvodnosť“ podozrenia, na ktorom sa musí zakladať tak zatknutie obvinenej osoby, ako i následné vzatie do väzby

a následné trvanie väzby predstavuje podstatnú časť záruk proti svojvoľnému zatknutiu a väzbe a na dôvodnosť podozrenia musia existovať skutočnosti alebo informácie a následne v ďalšom štádiu konania dôkazy, ktoré by presvedčili objektívneho pozorovateľa, že dotknutá osoba mohla spáchať trestný čin. Dôkazy vykonané v priebehu prípravného konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní, o ktoré sa opiera obžaloba podaná krajským prokurátorom a dôkazy vykonané súdom I. stupňa, sú aj podľa názoru krajského súdu dostatočné na to, aby založili „dôvodné podozrenie“ proti obžalovaným. Dôkazy a skutočnosti, na ktoré poukazujú obžalovaní, ktoré by mali spochybňovať predovšetkým hodnovernosť výpovede poškodeného nemôže byť takým dôkazom, ktorý by bez ďalšieho automaticky spochybňoval dôvodnosť podozrenia a navodil by stav, že skutkové okolnosti tvrdené v obžalobe sú celkom evidentne v rozpore s už zabezpečenými dôkazovými prostriedkami, alebo že by bolo možné bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že stíhaný skutok nenapĺňa zákonné znaky trestného činu, pre ktorý bola podaná obžaloba. Navyše s touto skutočnosťou sa v dôvodoch napadnutého uznesenia súd I. stupňa dôsledne vysporiadal a správne poukázal na to, že takéto vyhodnotenie doteraz vykonaných dôkazov by bolo v priamom rozpore s ustanovením § 2 odsek 12 Trestného poriadku, navyše keď súd I. stupňa overuje hodnovernosť výpovede svedka ďalšími aj obhajobou a obžalovanými navrhovanými dôkazmi.

Nadriadený súd vyššie uvedeným postupom taktiež dospel k záveru, že súd I. stupňa správne zistil, že u obžalovaných sú dané dôvody väzby uvedené v § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku a u obžalovaného D. aj podľa § 71 odsek 1 písmeno a/ Trestného poriadku, keďže u obžalovaných naďalej existujú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že v prípade prepustenia na slobodu by konali spôsobom, ako to predpokladajú vyššie uvedené ustanovenia Trestného poriadku a s konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi existenciu týchto dôvodov väzby sa súd I. stupňa dôsledne vysporiadal a na ne poukázal a s týmto sa aj krajský súd ako súd nadriadený v celom rozsahu stotožňuje a na ne poukazuje.

Obžalovaní sú dôvodne podozriví zo spáchania skutku pomerne vysokej miery závažnosti a z okolností, za akých mal byť tento skutok spáchaný, motivácia páchania tohto skutku a to zvyšovanie si zdroja svojho príjmu páchanou trestnou činnosťou možno

odôvodniť obavu, že v prípade prepustenia na slobodu budú pokračovať v trestnej činnosti, z ktorej sú obžalovaní...

Vzhľadom na mieru závažnosti spáchaného skutku, jeho charakter, väzba obžalovaných nie je neprimeraným opatrením k povahe stíhaného trestného činu a trestu, ktorý zaň možno uložiť a s poukazom na absenciu výnimočných okolností prípadu a opätovne závažnosť spáchaného skutku žiadnym z inštitútov na nahradenie väzby nie je možné dosiahnuť predpokladaný účel väzby.

So zreteľom na uvedené považoval krajský súd rozhodnutie súdu I. stupňa za vecne správne a zákonné a preto sťažnosti obžalovaných ako nedôvodné zamietol.»

Pretože krajský súd vo svojom rozhodnutí poukázal na rozhodnutie okresného súdu a rozhodovanie o väzbe na oboch inštanciách je potrebné chápať ako jeden celok, ústavný súd považoval za potrebné uviesť aj relevantnú časť uznesenia okresného súdu sp. zn. 5 T 118/2011 zo 4. mája 2012, v odôvodnení ktorého je uvedené:

„Po výsluchu obžalovaného Z. T. a po oboznámení sa so stanoviskom prokurátora a obhajcu, dospel súd k záveru, že ani žiadosti tohto obžalovaného nebolo možné vyhovieť, odkazujúc pritom na odôvodnenie uvedené pri spoluobžalovanom Š... J...“

K žiadosti o prepustenie z väzby spoluobžalovaného Š. J. okresný súd uviedol:

«... aj v súčasnom štádiu trestného konania sa dôvody „preventívnej“ väzby, pre ktoré bol obžalovaný do väzby vzatý, žiadnym významným spôsobom nezmenili, pretože aj naďalej z doteraz zistených skutočností a z obsahu doposiaľ zadovážených dôkazov vyplýva, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný a vykazuje znaky obzvlášť závažného zločinu... a sú stále dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obžalovaný. Podľa názoru súdu neboli zistené žiadne také nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zánik, alebo zmenu väzobného dôvodu podľa § 71 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku. Aj v tomto štádiu konania je tu existencia reálnej obavy, že v prípade prepustenia obžalovaného na slobodu, tento bude v trestnej činnosti pokračovať, pretože ani v súčasnom štádiu trestného konania na základe doteraz vykonaných dôkazov na hlavnom pojednávaní nebolo u obžalovaného úplne rozptýlené podozrenie zo spáchania trestného činu, nakoľko poškodený vo svojej výpovedi zotrval na tom, že obžalovaný Š... J... mal byť organizátorom

ním uvádzaného žalovaného skutku. Nemenej závažné je, že tento skutok je kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin.

... Pokiaľ išlo o argumenty obžalovaného... vzťahujúce sa na hodnotenie vykonaných dôkazov, preukazujúcich z pohľadu obhajoby vyvrátenie obžaloby, že skutok sa nemohol stať tak, ako je opísaný v obžalobe pre rozpory výpovede poškodeného s iným vo veci produkovanými dôkazmi a ktoré by mali v tomto štádiu trestného konania jednoznačne viesť k prepusteniu obžalovaného z väzby, tieto súd vzal do úvahy, prihliadol na všetky okolnosti prípadu a s poukazom na závažnosť a povahu prejednávaneho prípadu mal za to, že napriek doteraz vykonanému dokazovaniu toto ešte stále nebolo súdom vyhlásené za skončené, a preto pred konečnou poradou senátu ohľadne rozhodnutia vo veci samej nie je možné predčasne prijať ani vysloviť záver, že obžalovaný... zažalovaný skutok nespáchal a že tak nie je dané ani toto dôvodné podozrenie. Jednotlivé dôkazy je potrebné vyhodnotiť každý osobitne a aj v ich súhrne a na základe takéhoto hodnotenia je možné urobiť jednoznačný záver, či sa skutok stal, či má znaky žalovaného trestného činu a či sa skutku dopustil obžalovaný. Vyslovenie takéhoto záveru pred skončením dokazovania a záverečnou poradou senátu by bolo predčasné a v rozpore so zásadami trestného konania uvedenými v § 2 Trestného poriadku. Súd v tejto súvislosti poukazuje na dočasnosť väzby a na to, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestnej činnosti na základe vzneseného obvinenia a následne podanej obžaloby aj naďalej trvá a že komplexné hodnotenie dôkazov potvrdzujúcich vinu alebo vyvracajúcich vinu v rámci rozhodovania o väzbe nie je možné.

... Pokiaľ obžalovaný... argumentoval, že väzobný dôvod tzv. preventívnej väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku je neudržateľný... súd poukázal na závažnosť trestnej činnosti, ktorá je obžalovanému... kladená za vinu, charakterom trestnej činnosti... ktorej motívom malo byť násilné získanie finančných prostriedkov od svedka poškodeného, ktorý, ako bolo na základe doterajšieho dokazovania zistené, bol v rozhodnom období dlžníkom obchodných spoločností obžalovaného Š... J..., a nebolo pritom relevantné, či malo ísť o ďalší príjem alebo vymáhanie už splatnej pohľadávky...

... s dôrazom na fakt, že sa jedná o obzvlášť závažný zločin, nevidel súd ani žiadnu možnosť na nahradenie väzby obžalovaného písomným sľubom, peňažnou zárukou, ktoré inštitúty pre tento prípad nepovažoval za dostatočné, keďže nevzhladol v preskúmanom prípade žiadne výnimočné okolnosti (ani vzhľadom na osobu, obžalovaného, ale ani

vzhľadom na okolnosti prípadu), ktoré by prípadné nahradenie väzby umožňovali a odôvodňovali... V danej trestnej veci je obžalovaný väzobne trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, pri ktorom je možné väzbu nahradiť podľa § 80 odsek 2 veta tretia Trestného poriadku len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, preto sa súd zaoberal zákonnými možnosťami nahradenia väzby nielen tak, ako boli v žiadosti obžalovaného ponúknuté (písomný sľub a peňažná záruka), ale zvažoval aj ďalšie zákonné inštitúty (dohľad probačného a mediačného úradníka), prijatím ktorých by bolo možné väzbu obžalovaného nahradiť v súlade s Trestným poriadkom. Avšak, súd žiadne takéto výnimočné okolnosti nezistil. U obžalovaného neexistujú žiadne také osobné či rodinné pomery, nesúvisiace s jeho trestnou činnosťou, ktoré by zvyšovali naliehavosť potreby jeho prepustenia na slobodu, či eliminovali dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti. Navyše, v čase rozhodovania súdu nebolo možné za výnimočné okolnosti označiť ani samotné okolnosti tohto prípadu. Podľa doteraz získaných dôkazov, nič nenasvedčovalo tomu, že by bolo možné prijať záver, že preskúmaná trestná činnosť sa niektorou zo zistených skutkových okolností mimoriadne vymyká zo štandardu porovnateľných trestných činov.

Vzhľadom na už vyššie konštatované zistenia a s poukazom na to, že dôvody väzby, pre ktoré bol obžalovaný vzatý do väzby naďalej trvajú aj v tomto štádiu konania a jeho prepustením na slobodu by hrozilo zmarenie účelu trestného konania, súd rozhodol tak, že žiadosť obžalovaného... o prepustenie z väzby zamietol a neprijal ani písomný sľub obžalovaného a ani ním poskytnutú peňažnú záruku. S poukazom na vyššie rozvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že u obžalovaného sú v súčasnom štádiu trestného konania stále dané dôvody väzby ako ich upravuje § 71 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku, a preto rozhodol tak, že žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.»

K argumentom sťažovateľa okresný súd doplnil:

„... Pokiaľ obžalovaný Z. T. poukazoval na to, že z dokazovania vyplynulo, že od poškodeného nevyžadoval plnenia majetkového charakteru, ani na neho fyzicky nezaútočil, že nebol členom žiadnej organizovanej skupiny, mal súd za to, že aj u tohto obžalovaného sú stále dané dôvody na podozrenie, že ho spáchal aj obžalovaný T. ako člen určitej organizovanej skupiny, hoci aj keď tento obžalovaný by mal predstavovať z hľadiska

významu a postavenia v skupine jej najmenej podstatný článok bez účasti na všetkých častiach plánovaného trestného činu. Tieto skutočnosti stále rovnako vyplývajú zo zadovážených dôkazov, teda najmä z výsluchov svedka poškodeného, pričom aj naďalej z ostatných dôkazov nie je možné prijať záver, že takto vykonané dôkazy sú spôsobilé vymazať celkom a ani z časti dôvodnosť podozrenia voči obžalovanému zo spáchania žalovaného skutku. Práve naopak, materiálne podmienky väzby z hľadiska danosti dôvodu na podozrenie, že skutok mal spáchať obžalovaný, vyplývajú nielen z výpovede svedka poškodeného, svedkyne poškodenej, ale aj z iných listinných dôkazov a predčasné hodnotenie dôkazov by bolo v rozpore s § 2 Trestného poriadku, tak ako to už súd skonštatoval vyššie. Z týchto konkrétnych skutočností podľa názoru súdu aj naďalej vyplýva dôvodná obava, že by obžalovaný po prepustení z väzby na slobodu mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti (§ 71 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku)...

... Podľa názoru súdu, to že poškodený bol vzatý do väzby v inej trestnej veci neznamená, že v nej zotrvá po celú dobu trvania dôvodnej obavy z pokračovania v trestnej činnosti.

... dodávajúc, že z bankových výpisov vyplynulo, že peniaze na účte obžalovaného T. boli poukazované len od spoluobžalovaného Š... J...

Nakoľko účelom väzby je zabezpečiť obvineného z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania a aj naďalej má v zmysle platnej právnej úpravy len fakultatívnu povahu, a vzhľadom na už viackrát zmieňovanú povinnosť súdu zaoberať sa dôvodmi väzby v každom štádiu trestného konania a dôsledne posudzovať nielen ich pretrvávanie, ale s ohľadom na zásadu proporcionality aj hľadať a skúmať, či nie sú splnené zákonné podmienky na nahradenie väzby, zamerá súd opakovane svoju pozornosť aj na tieto možnosti, a to v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, a aj v prípade tohto obžalovaného sa súd zaoberal možnosťou jej nahradenia, nielen navrhovanými spôsobmi, tak, aby pri zistení dôvodnosti väzby ktorýkoľvek inštitút jej nahradenia predstavoval v súlade so zákonom dostatočnú istotu, že jej účel môže byť a bude dosiahnutý aj inak. V rámci prejednávania predmetnej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu obžalovaného Z. T., súd, s poukazom na už vyššie uvádzané zákonné možnosti a po povinnom skúmaní väzobných dôvodov mal za to, že ani u neho nebolo možné nahradiť väzbu prijatím

písomného sľubu alebo peňažnou zárukou, ani ďalšími zákonnými inštitútmi rovnako ako u spoluobžalovaného Š... J..., a to pre neexistenciu výnimočných okolností.“

V súvislosti so spôsobom odôvodnenia rozhodnutia, v rámci ktorého krajský súd odkazoval na iné v tejto trestnej veci vydané prvostupňové rozhodnutie, považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že takýto spôsob formulovania odôvodnenia rozhodnutia možno z hľadiska jeho preskúmateľnosti akceptovať (obsah predchádzajúceho rozhodnutia bol dotknutým osobám dostupný jednak prostredníctvom ich oznámenia spôsobom ustanoveným Trestným poriadkom, ako aj prípadnou možnosťou nazretia do príslušného spisu) (podobne napr. II. ÚS 131/08).

Ústavný súd pri posudzovaní dodržania ústavno-procesných princípov orgánmi verejnej moci pri rozhodovaní a rozhodnutí o osobnej slobode fyzickej osoby vychádza z tohto, že na rozhodnutia vydané na rôznych inštanciách je potrebné vzhliadnuť ako na jeden celok, a preto aj v tejto veci ústavný súd prihliadal aj na obsah rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Z relevantných častí citovaných rozhodnutí vyplýva, že všeobecné súdy sa otázkam dôvodnosti ponechania sťažovateľa (a ďalších obžalovaných) vo väzbe dostatočným spôsobom zaoberali. Skúmali tak formálne, ako aj materiálne predpoklady pokračovania jeho väzby a považovali ich za naplnené. Súdy oboch stupňov mali za preukázané, že skutok, pre ktorý je sťažovateľ (a ďalší obžalovaní) trestne stíhaný, bol spáchaný, vykazuje znaky trestného činu (obzvlášť závažného zločinu) a naďalej pretrváva podozrenie, že tento skutok mali spáchať obžalovaní, teda aj sťažovateľ. K tomuto záveru tak okresný súd, ako aj krajský súd dospeli na základe dovtedy v trestnom konaní vykonaných dôkazov (výsluchov svedkov, poškodeného a listinných dôkazov).

Zvlášť sa všeobecné súdy venovali námietke sťažovateľa (a ďalšieho z obžalovaných), ktorou poukázal na rozpornosť tvrdení svedka poškodeného s inými vykonanými dôkazmi. Súdy oboch stupňov na túto okolnosť reagovali tým, že tieto prípadné rozpory neboli spôsobilé vyvrátiť podozrenie, že skutok spáchali obžalovaní (teda

aj sťažovateľ). Aj keď okresný súd uznal, že sťažovateľ ako člen organizovanej skupiny predstavoval z hľadiska významu a postavenia v skupine jej najmenej podstatný článok, táto skutočnosť nevyvrátila dôvodnosť podozrenia zo spáchania žalovaného skutku sťažovateľom. Aj tento záver súdy opreli o výsledky vykonaného dokazovania.

Taktiež otázka naplnenia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neostala všeobecnými súdmi nepovšimnutá. Podľa okresného súdu, so závermi ktorého sa krajský súd stotožnil, dôvod tzv. preventívnej väzby spočíval v závažnosti a charaktere trestnej činnosti, ktorej motívom malo byť násilné získanie finančných prostriedkov od poškodeného, ktorý bol „v rozhodnom období dlžníkom obchodných spoločností obžalovaného Š... J... a nebolo pritom relevantné, či malo ísť o ďalší príjem alebo vymáhanie už splatnej pohľadávky“. Vo vzťahu k sťažovateľovi okresný súd ďalej na jeho námietku, že bolo nelogické a neudržateľné, aby si trestnou činnosťou zadovožoval príjem, uviedol, že z bankových výpisov vyplýva, že peniaze na jeho účte boli poukazované len od spoluobžalovaného Š. J. Všeobecné súdy teda uviedli konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplývala dôvodná obava, že sťažovateľ bude v trestnej činnosti pokračovať.

Bez reakcie všeobecných súdov nezostala ani námietka sťažovateľa o neexistencii väzobného dôvodu aj vzhľadom na väzobné stíhanie svedka poškodeného v inej trestnej veci, ktorú (reakciu) ústavný súd považoval za primeranú a dostatočnú.

Napokon ústavný súd neakceptoval ani námietku sťažovateľa spočívajúcu v jeho nespokojnosti s vysporiadaním sa druhostupňového súdu s jeho návrhmi na nahradenie väzby. Krajský súd rozhodnutie o neprijatí písomného sľubu a ponuky peňažnej záruky odôvodnil závažnosťou a charakterom spáchaného skutku a hlavne poukázal na absenciu výnimočných okolností prípadu, ktoré sú Trestným poriadkom (§ 80 ods. 2 a § 81 ods. 1), v takomto prípade vyžadované. Na základe tohto odôvodnenia konštatoval, že predpokladaný účel väzby nie je možné dosiahnuť jej nahradením niektorým zo zákonných inštitútov.

Keďže úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd, nemôže zasahovať do ich skutkových a právnych záverov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné (III. ÚS 271/07).

Ústavný súd tvrdí, že krajský súd svojím rozhodnutím poskytol sťažovateľovi jednoznačný obraz o skutkových okolnostiach, ktoré podľa jeho názoru aj v súčasnom štádiu trestného konania opodstatňujú dôvod preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu obsahuje dostatok relevantných dôvodov na jeho výrok o zamietnutí opravného prostriedku sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby, ako aj jeho žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom alebo ponukou peňažnej záruky. Z uvedeného dôvodu ústavný súd hodnotí napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Tos 57/2012 z 24. mája 2012 za ústavne udržateľné, pričom sa nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s obsahom základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená, čo bolo dôvodom jej odmietnutia podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2012